अन्वास (anv-āsa) *m.* type of oily enema अन्वासमात्राबस्ती च तद्वदेव विनिदिशेत् AṣṭāSaṁ. i.158.6 (1.29); KośaKaTa.1.7430.

अन्वासत् (anv-āsat) *adj.* taking a seat around तथा तु तेषां सर्वेषां कथाभिर्नृपसन्निधौ। व्यासमन्वासतां राजन्नाजग्मुर्मुनयोऽपरे MahāBhā. xv.36.8.

अन्वासद् (anv-āsad-) I.U. **1** to sit near or along अमित्राङ् जयन्तोऽन्वासदेमाग्निना वेयो अनु वर्तयामहे AV. (P.) xix.41.9; **2 (caus.)** to place near अनिम्नयोराग्नीध्र उपस्तीर्णाभिघारितौ ... पुरोडाशौ पूर्वाह्णे प्राच्यौ स्रुचौ दक्षिणोत्तरपरिधिसंधी अन्वासादयति VaikhāŚS. 13.11.

[1]**अन्वासन** (anv-āsana) *n.* [from *anu-vās* I.U.] type of oily enema अत ऊर्ध्वं प्रवक्ष्यामि तैलान् ...। पानान्वासननस्येषु यानि हन्युर्गदान् बहून् SuśruS. iv.37.7; हन्यादन्वासनैर्दत्तं सर्वान् कफकृतान् गदान् SuśruS. iv.37.38; पाने नस्येऽन्वासनेऽन्तर्बहिर्वा लेपाभ्यङ्गैर्घ्नन्ति रोगान् सकृच्छ्रान् AṣṭāHṛ. i.15.47; क्षीरपेया च पेयात्र सघृतान्वासनं घृतम् Aṣṭā Hṛ. ii.1.64; अथ बस्तिविधिः ... 'पञ्चकर्म वमी रेको निरूहोऽन्वासनावनम्' ŚārṅgaS. iii.5.1 [अन्वासनं स्नेहबस्तौ सेवायामनुशोचने AnekāSaṁ. 4.158; Śabda BhePra. (Ma.) 1.82; MediK. 100.63; ViśvaLoK. 211; ViśvaPra. 99.170;157; KośaKaTa. 1.7427]

[2]**अन्वासन** (anv-āsana) *n.* [from *anu-ās* II.Ā.] **1** act of sitting subsequently सत्क्रियान्वासनं स्वादु भोजनम् YājñaSm. 1.109; तस्मिन्नुपविष्टे पश्चादुपवेशनमन्वासनम् Mitā. 37.13 (*on* i.109); Aparā. 155.2 (*on* 1.109); VīraMi. 201.7 (*on* 1.109); अन्वासनं तु ... उपासने ViśvaLoK. 211.157; ŚabdaRaSaK. 202.7; **2** service, attendance भर्तुरन्वासने तिष्ठन् दृष्टिं नान्यत्र विक्षिपेत् Ind.Spr. 2022; अन्वासनम् ... सेवायां अनुशोचने AnekāSaṁ. 4.158; ViśvaPra. 99.170; ViśvaLoK. 211.157; KośaKaTa. 2.6641; KalpaK. 71.25; 81.116; ŚabdaRaSaK. 202.7; **3** sorrow, repentance अन्वासनं अनुशोचने ViśvaPra. 99.170; MediK. 100.63; ŚabdaRaSaK. 202.7; AnekāSaṁ.4.158; **4** workshop, pottery अन्वासनं कारुगृहमरिष्टं सूतिकागृहम् ŚabdaRa. (Vā.) 1696; ŚabdaRa. (Su.) 4.41; KośaKaTa. 1.2715; 1.7427; **5** different object अन्वासनं वस्तुभेदे ŚabdaRaSaK. 202.7.

अन्वासनविधि (anvāsana-vidhi) *m.* act of administering oily enema अन्वासनविधौ युक्तं शस्यतेऽनिलरोगिणाम् SuśruS. iv.37.14.

अन्वासनशयन (anu-āsanaśayana) *n.* act of sitting and lying near (teacher) नीचैरन्वासनशयनं कुर्यात् VaikhāDS. i.2.3.

अन्वासना (anv-āsanā) *f.* act of attending अन्वासीनम् ... इत्यादावपि स्त्रीपुंसव्यक्तिमात्रविभावसद्भावादन्वासनालक्षणानुभावसंभवाच्च शृङ्गारः स्वदनीयः प्रसज्यते RasāSu. 207.11 (*on* 2.263 1/2)

अन्वासय (anv-āsaya-) *denom.* to give or administer an oily enema अन्वासयेत्कटीपृष्ठपार्श्वरोगान्विचक्षणः BhelaS. 34.19 (1.21)

अन्वासारिन् (anv-āsārin) *adj.* (used as noun) (one)who follows or reaches अन्वासारिभ्यो जुहोति अन्वासारिण उपस्पृशत BhārGS. 2.10(42.2); HirGS.ii.9.2.

अन्वासिच्य (anvāsic-ya) *ger.* having sprinkled over आशयस्यान्वासिच्य द्विरभिघार्योपाँश्वेककपालेन प्रचर्य ... मध्ये पाणिना जुहोति MānŚS. 39.7; 157.1.

अन्वासित (anv-āsita) *adj.* **A** attended (by sitting near) स ददर्श तपोनिधिम्। अन्वासितमरुन्धत्या स्वाहयेव हविर्भुजम् RaghuVa. 1.56 (Malli. पश्चादुपवेशनेनोपसेवितम्); नरवाहनदत्तोऽसौ तैस्तैर्विद्याधराधिपैः। अन्वासितः स्वभार्याभिः पञ्चविंशतिभिर्वृतः KathāSaSāg. xvii.1.5; **B** sitting near by भर्तुरन्वासितो दृष्टिं मुहुर्नान्यत्र निक्षिपेत् NītiSā. 5.21.

अन्वासितपद (anvāsita-pada) *adj.* who is made to take seat after तत्रैकत्र ... पारगतसदानि ... प्रतिवसति स्म ... मेघचन्द्रनामा दिगम्बरः व्रतिपतिरेकोऽनेकान्तिषत् परिषदन्वासितपदः ViviTīKa. 98.14.

अन्वासितुम् (anv-āsitum) *inf.* to stay with, i.e. to cohabit नाहमिच्छामि नहुषं पतिमन्वास्य तं (v.l.अन्वासितुम्) प्रभुम् MahāBhā. v.12.15.

अन्वासीन (anv-āsīna) *adj.* **A** sitting nearby रावणमागतम्। ... विश्रान्तं चैनमासीनमन्वासीनः स राक्षसः। उवाच प्रश्रितं वाक्यम् MahāBhā. iii.262.2; **B** waiting for तस्मिन्काले जलद यदि सा लब्धनिद्रासुखा स्यादन्वास्यैनां (v.l. अन्वासीनः) स्तनितविमुखो याममात्रं सहस्व MeghDū.94; **C** attended, i.e. worshipped by अन्वासीनं मुनीन्द्रैः ... प्रणमत सततं दक्षिणामूर्तिमीशम् ĪśānŚiPa. i.29.95.

अन्वासृप् (anv-āsṛp-) I.P. to creep or slip into एंमांमंनु सर्पतेमौं भद्रौ धुर्या अभिं। नीव शीर्षाणि मृढ्वम् MaiS. iv.2.5.

अन्वासेचन (anv-āsecana) *n.* act of sprinkling or spraying after ततश्चान्वासेचनमन्येन (उदकेन) KauśiSū. 75.21.

अन्वास्तरणिक (anvāstaraṇi-ka) *adj.* to be spread at funeral विशस्य च पशुं मेध्यं मन्त्रसंस्कारसंस्कृतम्। अन्वास्तरणिकं राज्ञः समन्तात्परिचिक्षिपुः Rāmā. ii.1812*(72)

अन्वास्तीर्य (anvāstīr-ya) *ger.* having spread महाभोगपतेर्भा(?भो)गमन्वास्तीर्य महोच्छ्रयम्। तस्मिन्महति पर्यङ्के शेते वै कनकप्रभो VāyuP. i.24.11.

अन्वास्था (anv-āsthā-) I.P. **1A** to follow **1B** to go towards, to go near **1C** to wait for **1D** to stand by **2A to** reach afterwards **2B** to attain **3A** to step up **3B** to ascend **4** to mount upon **5** to be engaged in **1A** to follow वंसवो रुंद्रा आंदित्या एतां वः पत्नेजनीः समुद्रं गन्धर्वेष्ठांमन्वांतिष्ठत MaiS. i.3.1(i.29.11); KāṭhS.3.9 (i.28.5); KapiKaS. 2.16 (24.9); **1B** to go towards, to go near जुक्षिवाꣳसंः पप्रिवाꣳसश्च विश्वेऽसुं धर्मं स्वरांतिष्ठतानुं VājaS. 8.19 (Mahīdhara आश्रयत); ŚatBr.IV.iv.4.11; ŚatBr.(K.) V.v.2.8; **1C** देवानागच्छत्स देवेभ्योऽन्वातिष्ठत् GopBr. i.2.20 (57.5); **1D** to stand by तं तदानीमेव प्रतिहितोऽन्वातिष्ठति BaudhŚS. ii.103.9; **2A** to reach afterwards सहस्रमन्यमभितिष्ठतीत्याहुः सहस्रमन्योऽन्वातिष्ठतीति PañcBr.xvi.2.15; **2B** to attain य एतद् यजुर्वेद सोऽन्वातिष्ठति ŚatBr. V.i.5.16-17; ŚatBr. (K.) VI.ii.1.8; **3A** to step up, cf. **अन्वास्थाय** (*ger.*)**A**; **3B** to ascend, cf. **अन्वास्थाय**(*ger.*)**B**; **4** to mount upon, cf. **अन्वास्थाय** (*ger.*) **C**; **5** to be engaged in, cf.**अन्वास्थित C**.

अन्वास्थान (anv-āsthāna) *n.* attainment, achievement स च सहस्रस्यान्वास्थानम् Sāy. *on* PañcBr. xvi.11.16 [PW.]

अन्वास्थाय (anv-āsthāya) *m.* means of attainment or achievement ककुभं प्राचीमुदूहत्यथ यदेषा द्विपदा ककुभो लोके क्रियते सहस्रस्यैव सोऽन्वास्थायः PañcBr. xvi.11.16.

अन्वास्थाय (anvāsthā-ya) *ger.* **A** having stepped up ब्रह्मचारी वैतद् यजुरधीयात् सोऽन्वास्थाय वाचयति ŚatBr. V.i.5.17; **B** having ascended अथ यजमानम् (रथम्) अन्वास्थायोज्जितीर्वाचयति BaudhŚS. ii.75.13; **C** having mounted upon या अस्य स्त्रीणां मुख्या सव्ये पाणौ बृहतीफलं नीललोहिताभ्यां सूत्राभ्यां विग्रथ्याश्मानमन्वास्थाय ... अस्थीनि गृह्णाति ĀgniveGS. iii.6.3 (151.20); BaudhPiMe. i.14.6.

अन्वास्थित (anv-āsthita) *adj.* **A** who has ascended अथैषामाजिसृताꣳ रथानामेकमन्वास्थितो भवति राजन्यो वा वैश्यो वा ŚatBr. (K.) VI.ii.1.16; **B** who has followed अन्वास्थिताः स्म गाव इव लोकम् Nir. 6.6(112.14); **C** who is engaged in तेऽवतीर्य रथेभ्यस्तु विप्रमुच्य च वाजिनः। उपस्पृश्य यथान्यायं संध्यामन्वासत (v.l. °मन्वास्थिताः) प्रभो MahāBhā. x.1.23.

[1]**अन्वास्य** (anvās-ya) *ger.* **A** having kept in हिरण्यं मुखेऽन्वास्यान्तरौ प्रियायै भार्यायै ब्रह्मचारी शेते HirŚS. xvii.1.32 (401.23); **B** having abandoned नाहमिच्छामि नहुषं पतिमन्वास्य तं प्रभुम् MahāBhā. v.12.15 (comm. **पश्चात्कृत्य**); **C** having placed on (the ground) दर्भासनं दद्याद्देवेभ्यः ...। दक्षिणं जानुमन्वास्य दक्षिणं च तथासनम् BṛParāSm. 7.176.

[2]**अन्वास्य** (anvās-ya) *ger.* **1Ai** having attended on, MahāBhā. v.12.15 (com. Sarvajñanārāyaṇa संसेव्य); **Aii** having served विसृज्य सर्वान्भ्रातॄंश्च पाञ्चालानथ सोमकान्। सुष्वाप (v.l. अन्वास्य) रजनीं तां तु विशल्य इव कुञ्जरः MahāBhā. ix.6.39; कथाभिरन्वास्य धृतराष्ट्रं मनीषिणः। विप्रजग्मुर्यथाकामम् MahāBhā. xv.27.16; **1B** abiding by अन्वास्य सत्येन यदात्थ पार्थ सत्यं शपन्वासुदेवेन सार्धम् MahāBhā. 8.678* (1); **1C** being engaged in, having performed (रामः) संध्यामन्वास्य पश्चिमाम्। जलमेवाददे भोज्यं लक्ष्मणेनाहृतं स्वयम् Rāmā. ii.44.24;iii.6.21; vii.34.6; राजा ...। शास्त्राणि चिन्तयेत् ...। अन्वास्य पश्चिमां संध्याम्... अन्तःपुरचरो भवेत् AgniP.234.16; मुनिः (कक्षीवान्) ... अन्वास्य पश्चिमां संध्यां सुखं सुष्वाप तत्तटे SkandP. iii(1).16.48; हितं प्रियं गुरोः कुर्यात् ...। अन्वास्य पश्चिमां संध्यां पूजयित्वा हुताशनम् ViṣṇuDhaP. ii.86.8; **1D** having sat near तामन्तिकन्यस्तबलिप्रदीपामन्वास्य गोप्ता गृहिणीसहायः। क्रमेण सुप्तामनु संविवेश RaghuVa. 2.24; **1E** having waited (for) तस्मिन्काले जलद यदि सा लब्धनिद्रासुखा स्यादन्वास्यैनां स्तनितविमुखो याममात्रं सहस्व MeghDū. 94; **2** having faced or encountered अन्वास्यैव च रुद्रस्य भवामः प्रभविष्णवः। तैर्वा विनिहता युद्धे भविष्यामो यमाशनाः MatsyaP. 136.20.

अन्वास्य (anv-āsya) *adj.*[from *anu-ā-vas* X.U.] who is to be administered with enema सद्यो निरूढश्चान्वास्यः सप्तरात्राद्विरेचितः AṣṭāSaṁ. i.153.6 (1.28)

अन्वास्यक (anvāsya-ka) *adj.* who is fit for administering enema निरूहान्वासयोरर्हौ निरूह्यान्वास्यकौ त्रिषु KośaKaTa. 1.7430.

अन्वास्यमान (anv-āsyamāna) *adj.* [*f.* –ā] **A** being attended by वीराः ...। अन्वास्यमाना मुनिभिः सान्त्व्यमानाश्च भारत MahāBhā. iii.6.4; कौसल्या तस्थावमीलितेक्षणा। सुमित्रयान्वास्यमाना सीतया लक्ष्मणेन च Rāmā. ii.4.32;